

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum III. Consensus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

munione Ecclesie, cuius facultates auferre cupiunt, excludantur.

CAPITULUM III.

Consensus.

SUMMARIUM.

PARAPHRASIS.

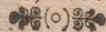
Laicus, quamvis Patronus Ecclesie sit, aut alia dignitate seculari praefulgeat, non potest tamen res Ecclesie conferre, aut donare.

Bona Ecclesie censentur esse pauperum.

Notandum primum. Laicus quacun- que dignitate fulgeat, res Ecclesiasticas conferre, aut donare non potest, cum administratio, & distributio rerum Ecclesie ad Praelatos Ecclesiasticos spectet. Consentit *c. de rebus 22. causa 12. q. 2. & c. in Canoni- bus 9. causa 16. q. 1.* Si quis oblata Deo acceperit, vel dederit praeter Episcopum, id est, sine licentia Episcopi, anathema sit. Alias penas, & censuras latae sententiae leges in *g. generali 13. de electione in 6. & in Con- cilio Lateranensi sub Leone X. sess. 10. §. & cum fructuum.*

Ampliari debet doctrina, ut etiam lo- cum habeat in patrono, sive eo, qui Eccle- siam dotavit, quia post donationem, seu fundationem factam res Ecclesie sunt, ac divini juris, & sub gubernatione, ac juris- dictione Praelatorum, *juxta c. 6. causa 19. q. 1.* ubi ex concilio Toletano 4. *Can. 32.* refertur: noveint conditores basilicarum in rebus, quas eisdem Ecclesijs conferunt, nullam se potestatem habere, sed juxta Canonum instituta, sicuti Ecclesiam; ita & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere. Et hoc notari debet propter do- minos Laicos, qui ornamenta, quae loco con- secrato, & cum Episcopi auctoritate erecto donarunt, postea si castrum vendant, ea secum auferunt, quasi propria sint.

Notandum secundum. Bona Ecclesie censentur esse pauperum, ut *hic & in c. ult. causa 16. q. 1.* Dantur enim ministris ad sustentationem eorum necessariam, ita ut quae supersunt, pauperibus distribui debeant, *juxta cit. c. ult.*

Concilium Toletanum 4. *Can. 68.* defini- vit, ut rectores, qui Ecclesijs suis ali- quid relinquunt, vel eisdem praedia, aut familias acquirunt, possint aliquos ex fa- milia, id est, servorum, & ancillarum nu- mero, secundum modum rerum Eccle- siae adjectarum manumittere, sicuti Ca- nones antiqui decreverunt. Ita tamen, ut manumissi cum peculio, & posterita- te sua sub patrocinio Ecclesie permane- ant, atque impositas sibi obsequiales ope- ras, quatenus ipsis possibile est, prose- quantur.

SUMMARIUM.

1. Manumittere potest servum Ecclesie rector, qui sua industria aliquid ac- quisivit Ecclesie.
2. Tenetur tamen, qui sic manumittitur ad operas officiales eidem Ecclesie praestandas.

Notandum primum. Reктору Ecclesie, si quidpiam Ecclesie contulit, aut in- dustria sua acquisivit, remunerationis loco concessum est, ut Ecclesie servum manu- mittere possit. Hinc colligit *Abb. n. 2.* quod Praelatus acquirens bona Ecclesie li- beriùs possit de bonis Ecclesie, etiam do- nando, ex causa justa disponere, quam alius Praelatus, qui res Ecclesie non auxit.

Ampliari debet, quod Praelatus, sive Re- ctor Ecclesie, tamen si nihil ei acquisiverit, possit tamen servos bene meritos manumit- tere, *juxta c. si quos de servis 57. causa 12. q. 2.* Ex quo gradatim colligi potest, quod Praelatus donationes remunerationis mo- deratas, secundum quantitatem meritorum, & utilitatis Ecclesie praestita, facere pos- sit, & promissas exolvere teneatur *argum. c. quicumque 66. eadem q. 2. & L. sed est. 25. §. consult. ff. de petitione hereditatis.*

ubi

ubi dicitur, quod remuneratoria donatio sit veluti species quaedam permutationis.

2 Notandum secundum, Servus, sive mancipium Ecclesie aliter manumitti non debet, nisi ut operas officiales eidem Ecclesie præsteret ipse, tum posteritas ejus. Ita hic & in c. *liberti 61. causa 12. q. 2.* ubi dicitur, si tales manumissi, seu liberti à patrocínio Ecclesie recesserint, & alteri personæ adhæserint, atque admoniti redire contempserint, tanquam ingratos iterum in servitutem esse redigendos; & in c. *longinquitate 64. eadem q. decernitur*, ut liberti Ecclesie professionem faciant, se de familijs Ecclesie esse, & ejus obsequium nunquam derelicturos. Idemque habetur in c. *libertus 65. eadem q. 2.* Itaque discrimen est inter libertum Ecclesie, seu ab Ecclesia manumissum, & alium libertum, quod alterius libertus operas officiales, & fabriles patrono non debeat, nisi is pactus sit, seu exegerit in manumissione; uti colligitur ex L. 3. & sequentibus ff. *de operis libertorum*. Quamvis secus dicendum sit de operis obsequialibus, videlicet assurgendo, honorando, in jus non vocando patrono &c. hæ enim naturaliter debentur secundum Gl. in L. *fabriles. 6. §. opera. ff. eodem.* & sumitur ex L. *ult. C. de bonis libertorum*. At verò Ecclesie libertus operas officiales debet ex Canonis constitutione. Veruntamen talis Ecclesie libertus, sive alius quicumque ad operas adstrictus patrono, ad Ordines promoveri non debet & quicumque 5. dist. 54. Videri possunt, quæ docui lib. 3. tra. 4. c. 12. n. 10. & Summ. rom. 4. de Relig. lib. 2. c. 26. ubi agit de donationibus remuneratorijs, quas Prælati facere possunt.

CAPITULUM IV.

Episcopi.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus nihil ex suo contulerit Ecclesie, servum ejus manumittere non de-

bet, quia impium est, si quis nihil contulerit Ecclesie, ut damnum eidem inferat. Quare successor Episcopi manumissum, seu libertum absque ulla contradictione in servitutem revocabit, cum manumissio irrita censetur.

SUMMARIUM.

Quæ male sunt alienata ex Ecclesie, successor revocare potest, & debet.

Hic Capitulo obstat videtur C. si quis 56. causa 12. q. 2. Respondeo, in illo loco sermonem esse de servis beneficijs, hos enim in compensationem meritorum libertate donari æquum est, & id à successore non potest revocari manumissio, cum Ecclesie noxia non censetur, prout etiam in c. præcedente dixi.

Notandum. Quæ à Prælato male alienata sunt, successor revocare potest, nondum taxat ostenso, quod alienatio illegitime facta fuerit. L. *jubemus 14. C. de SS. Ecclesijs.* & videtur nulla exceptio opponi posse, ne ea quidem, quæ est defectus dominij, quippe cujus probatio sæpe difficilis est c. *sape 18. de restitutione spiritualium*. Et ita Ecclesia sæpe lædi potest, nisi statim restitueretur in possessionem, quam theoriam ponit hic Abbas. n. 2. argum. *capituli textus V. absque aliqua opposicione* &c. confirmari debet ex regula recepta, quod ex facto Prælati Ecclesie damnum restitui non debet.

CAPITULUM V.

Nulli.

PARAPHRASIS.

Nemini licet rem immobilem Ecclesie alienare, sive agrum, sive servum rusticum, sed nec specialis hypothecæ titulo obligare, nomine autem alienationis comprehenditur conditio (videlicet testamenti; alij legunt, conductio scilicet ad tempus longum) donatio, venditio, per-